

正岡子規 Masaoka Shiki (1867-1902)

Shiki utolsó portréja, 1900. december 24. Fotó: 正岡明 Masaoka Akira

Vért hány a kakukk

Maszaoka Siki 172 haikuisse

Terebess Gábor fordításaival

木をつみて夜の明やすき小窓かな
ki o tsumite yo no akeyasuki komado kana

Ablakom előtt

visszanyesem a fákat:

virradjon korán.

夏嵐机上の白紙飛びつくす
natsuarashi kijo no hakushi tobitsukusu

Nyári viharban

fehér papírlapjaim

mind szétrepkedtek.

ふるさとや親すこやかに鮓の味
furusato ya oya sukoyakani sushi no aji

Szülőfalumban

szüleim jól vannak.

Szusi-ízt érzek!

梨むくや甘き雫の刃を垂るゝ
nashi muku ya amaki shizuku no ha o taruru

Körtét hámozok.

Édes cseppek peregnek

a penge élén.

門さきにうつむきあふや百合の花
kadosaki ni utsumukiau ya yuri no hana

Főkapu szélín

kókadt fejű liliomok

nyiladoznak.

眠らんとす汝静かに蠅を打て
nemuran to su nanji shizuka ni hae o utte

Aludnék egyet,

a legyeket légy szíves,

halkan csapd agyon.

のら猫の糞して居るや冬の庭
nora neko no fun shite iru ya fuyu no niwa

A kopár kertben

kóbor macska kószál –

oda is piszkít.

松山や秋より高き天守閣
Matsuyama ya akiyori takaki tenshukaku

Macujama vára
hűvös közönnyel pillant
le a magasból.

薪をわるいもうと一人冬籠
maki o waru imouto hitori fuyugomori

Mindig egyedül
hasítja húgom a fát
téli jégcsöndben.

汽車過ぎて烟うづまく若葉かな
kisha sugite kemuri uzumaku wakaba kana

Elzakaroló
vonat gomoly füstjéből:
lombos templomok.

黒きまでに紫深き葡萄かな
kuroki made ni murasaki fukaki budō kana

Érett szőlőfürt
sötétlik mélybíboran.
Szinte fekete.

蜘蛛殺すあとの淋しき夜寒かな
kumo korosu ato no sabishiki yosamu kana

Elnyomtam egy pókot,
hideg éjszakákra
magam maradtam.

夏川や橋あれど馬水を行く
natsukawa ya hashi aredo uma mizu wo yuku

Hűs nyári folyó.
Bár van híd, lovam mégis
vízen gázol át.

人かへる花火のあとの暗さ哉
hito kaeru hanabi no ato kurasa kana

A tűzijáték
elpukkant, hazamegyünk.
Mily setét az éj!

鬚剃るや上野の鐘の霞む日に
hige soru ya Ueno no kane no kasumu hi ni
Megborotváltak.
Páraglória rejti ma
Ueno harangját.

余命いくばくかある夜短し
waga inochi ikubaku ka aru yo mijikashi
Vaj' meddig élek?
A mai éjszakám is
annyira rövid...

春雨や傘さして見る繪草紙屋
harusame ya kasa sashite miru ezōshiya
Tavaszi zápor.
Esernyő alól böngézem
a könyvárudákat.

古庭や月に湯婆の湯をこぼす
furuniwa ya tsuki ni tampo no yu o kobosu
A kertbe ürítem
forró vizes palackom,
kihűlt. Süt a Hold.

稲刈るや焼場の烟たゞぬ日に
ine karu ya yakiba no kemuri tatanu hi ni
Rizsünk is érik,
füst se szállt fel ma
a hamvasztóból.

春風に尾をひろげたる孔雀かな
harukaze ni o o hirogetaru kujaku kana
Farkát a páva
tavaszi fuvallatra
legyezővé tárja.

麥蒔やたばねあげたる桑の枝
mugi maki ya tabane agetaru kuwa no eda
Búzát ha vetünk,
fel kell kötözgetni az
eperfák lombját.

蝸牛や雨雲さそふ角のさき
dedemushi ya amagumo sasou tsuno no saki

**Csiga csalogatja
esőfelhő cseppjét:
behúzza szarvát.**

古池のをしに雪降る夕かな
furuike no oshi ni yuki furu yūbe kana

**Hópihék hullják
be a kacsákat este
az öreg tavon.**

鐘の音の輪をなして来る夜長かな
kane no ne no wa o nashite kuru yonaga kana

**Templomi harang
zúgása általzeni
a lomha éjszakát.**

行く我にとどまる汝に秋二つ
yuku ware ni todomaru nare ni aki futatsu

**Én megyek tovább.
Te itt maradsz nélkülem.
Más-más ősz vár ránk.**

梅提げて新年の御慶申しけり
ume sagete shinnen no gyoeki moshikeri

**Kerti szilvagallyak
kivirultan kívánnak
boldog újévet.**

行く秋の我に神無し仏なし
yukuaki no ware ni kami nashi hotoke nashi

**Öreg ősz van már,
istentelenül élek
és buddhátlanul.**

御佛に尻むけ居れば月涼し
mihotoke ni shirimuke oreba tsuki suzushi

**Elfordulok a
Buddhától, szembenézek
a hűvös Holddal.**

鳴きやめて飛ぶ時蟬の身ゆるなり
nakiyamete tobutoki semi no miyuru nari

**Éneke elhalt,
most repül a kabóca –
Megláttam végre!**

赤薔薇や萌黄の蜘蛛の這ふて居る
akabara ya moegi no kumo no hohteiru

**Fakózöld pók
vörös rózsaszirmára
akaszcodik.**

低く飛ぶ蛙のいなごや日の弱り
hikuku tobu aze no inago ya hi no yowari

**Alacsonyan szállnak
a sáskák bakhátak felett,
fogyó napfényben.**

寒椿黒き佛に手向けばや
kantsubaki furuki hotoke ni tamukabaya

**Téli kamélia,
feláldoználak füstös
Buddhánk oltárán.**

山々は萌黄浅黄やほととぎす
yamayama wa moegi asagi ya hototogisu

**Hegyek hegyek hátán,
mind sárgábban zöldellnek –
kakukk szava szól.**

ともし火の見えて紅葉の奥深し
tomoshihi no miete momiji no oku fukashi

**Messzi derengést
szűr át falevelek
tömény ősz-színe.**

二つ三つ石ころげたる枯野かな
futatsu mitsu ishi korogetaru karenokana

**Sziklakő kettő-
hároma hever szanaszét
száradó mezőn.**

枯芒障子開くれば吾を招く
karesusuki shōji akureba ware o maneku

**Száraz pampaszfű,
ahogy elhúzó az ajtót,
bólintgat felém.**

城跡や大根花咲く山の上
shiro ato ya daikon hana saku yama no ue

**Ahol vár állott,
daikon-retek virágzik
a dombtetőn.**

夏羽織われをはなれて飛ばんとす
natsu-baori ware o hanarete toban to su

**Nyári kabátom
megszabadulna tőlem
s messze röpülne.**

御仏も扉をあけて涼みかな
mihotoke mo tobira o akete suzumi kana

**A Buddha is
kitárta az oltár ajtaját
– szellőztet.**

絶えず人いこふ夏野の石一つ
taezu hito ikou natsuno no ishi hitotsu

**Magányos szikla,
valaki mindig pihen rajt' –
a nyári mezőn.**

どちらから見てもうしろの案山子哉
dochira kara mitemo ushiro no kakashi kana

**Madárijesztő,
mindig háttal áll neked,
bárhonnan nézed.**

鼯あり皿も徳利も蚊帳の外
ibiki ari sara mo tokuri mo kaya no soto

**Horkolást hallani –
szúnyogháló mellett
tányér és butykos.**

窓ならぶ長屋つゞきの蚊遣哉
mado narabu nagaya tsuzuki no kayari kana
**Bérmászárnya,
szúnyogfűstölő izzik
minden ablakban.**

無住寺の鐘ぬすまれて初桜
mujūji no kane nusumarete hatsuzakura
**Elhagyott templom,
harangját is ellopták –
cseresznye nyílik.**

野辺の草履の裏に芳しき
nobe no kusa zōri no ura ni kōbashiki
**Talpam alól
kiérzem a mezei fű
friss illatát.**

蚊を打つて軍書の上に血を印す
ka o utte gunsho no ue ni chi o in su
**Szúnyogot csapdosok –
a háborús regényen
véres foltok.**

芥子咲いてその日の風に散りにけり
keshi saite sono hi no kaze ni chirinikeri
**A szél estére,
nyíló pipacsok szirmát,
szanaszét szórja.**

庭前 *"teizen"*
Kínézek a kertbe

鶏頭の十四五本もありぬべし
keitō no jūshigohon mo arinubeshi
**Kakastaréj –
van vagy tizennégy,
talán tizenöt is.**

鶏頭の皆倒れたる野分かな
keitō no mina taoretaru nowaki kana

Kakastaréjak –
minden szálát lefektette
az őszi vihar.

薔薇を見る眼の草臥や病ミ上り
bara o miru me no kutabire ya yamiagari

Fölépülök még?
Hacsak rózsákat nézek,
már elfáradok.

蜜柑剥く爪先黄なり冬籠
mikan hagu tsumasaki ki nari fuyugomori

Sárga az ujjam,
mandarint hámoztam
téli magányban.

病牀を圍む禮者や五六人
byōshō o kakomu reisha ya gorokunin

Boldog újévet
kívánók, öten-hatan
betegágyam körül.

こほろぎや犬を埋めし庭の隅
kōrogi ya inu o uzumeshi niwa no sumi

A kert sarkában
tücsök zenél, ahova a
kutyát temettük.

柳伐って翡翠終に来ずなりぬ
yanagi kitte kawasemi tsui ni kozu narinu

Kivágták a fűzfát,
nem jönnek többé
jégmadarak.

たらちねの花見の留守や時計見る
tarachine no hanami no rusu ya tokei miru

Otthon egyedül
(anyám cseresznye-nézőben)
az órát lesem.

赤き林檎青き林檎や卓の上
akaki ringo aoki ringo ya taku no ue

**Egy piros alma
az asztalon előttem
meg egy zöld alma.**

小刀や鉛筆を削り梨を剥く
kogatana ya empitsu o kezuri nashi o muku

**A kiskésit!
Ceruzát hegyezek vele,
körtét hámozok.**

赤飯の湯気あたゝかに野の小店
sekihan no yuge atataka ni no no komise

**Falusi szatócsbolt,
páráll a vörösbab
és rizs gőzétől.**

山門をぎいと鎖すや秋の暮
sammon o gii to tozasu ya aki no kure

**A templomkaput
napestig nyikorgatják,
itt van az ősz.**

四時に烏五時に雀夏の夜は明けぬ
yoji ni karasu goji ni suzume natsu no yo wa akenu

**Varjúk négykor,
verebek ötkor,
aztán vége a nyáréjszakának.**

煤払や神も仏も草の上
susuhaki ya kami mo hotoke mo kusa no ue

**Év végi takarítás –
az istenek és buddhák
kiültek a fűre.**

無精さや蒲団の中で足袋をぬぐ
bushōsa ya futon no naka de tabi o nugu

**Ellustultam –
A zoknimat már csak
az ágyban vetem le.**

千年の煤もはらはず佛だち
sennen no susu mo harahazu hotokedachi

Buddhák –

**ezredéves mocsok rajtuk,
senki le nem törli.**

拾団扇遊女の顔のあはれなり
sute-uchiwa yūjo no kao no aware nari

Minő nyugalom –

**begyaloglom a kertet
sétapálcámmal.**

大仏の片肌の雪解けにけり
daibutsu no katahada no yuki toke ni keru

A Nagybuddha

**csupasz vállán a hó
majd' elolvad.**

雪解に馬放ちたる部落哉
yukidoke ni uma hanachitaru buraku kana

Olvad a hó –

**Kiengedik a lovakat
szerte a faluban!**

死にかけて猶やかましき秋の蟬
shini kakete nao yakamashiki aki no semi

Halál küszöbén,

**most a lehangosabbak –
ősz kabócák.**

南瓜より茄子むつかしき写生哉
kabocha yori nasu muzukashiki shasei kana

Virágot festeni:

**ez napi penzumom!
Megyünk az őszbe.**

次の間の灯も消えて夜寒哉
tsugi no ma no tomoshi mo kiete yosamu kana

A szomszédban is

**eloltották a lámpát –
hideg éjszaka.**

淋しさや花火のあとの星の飛ぶ
sabishisa ya hanabi no ato no hoshi no tobu

Micsoda magány!

A tűzijáték után

egy hullócsillag.

秋の蚊や死ぬる覚期でわれを刺す
aki no ka ya shinuru kakugo de ware o sasu

Őszi szúnyogok

érezik, közel a halál,

de azért csípnek!

長き夜や千年の後を考へる
nagaki yo ya chitose no nochi o kangaeru

Oly hosszú az éj.

Ezer évre szaladnak

gondolataim.

砂濱や何に火を焚く夏の月
sunahama ya nani ni hi o taku natsu no tsuki

Parti fövényen

mivégre gyűjtsak tüzet?

Ég a nyári hold.

手の内に螢つめたき光かな
te no uchi ni hotaru tsumetaki hikari kana

Tenyerem gödrén

egy szentjánosbogár

fénylik hidegen.

島々に灯をともしけり春の海
shimajimani hi o tomoshikeri haru no umi

Minden szigeten

égnek a lámpások –

tavaszi tenger.

石に寝る蝶薄命の我を夢むらん
ishi ni neru chō hakumei no ware o yumemuran

Kövön alszik egy

pillangó – engem álmodsz,

te szerencsétlen?

ずんずんと夏を流すや最上川
zunzun to natsu o nagasu ya mogamigawa

Milyen sietve

hozza a nyáridőt,

Mogami-folyónk.

水瓶に蛙うくなり五月雨
mizugame ni kawazu uku nari satsukiame

Kancsóm vizében

levelibéka lubickol.

Májusi eső.

柳あり舟待つ牛の二三匹
yanagi ari fune matsu ushi no nisan-biki

Fűzfa alatt

a kompra várakozik

két-három tehén.

カナリヤは逃げて春の日暮れにけり
kanariya wa nigete haru no hi kure ni keru

Egy kanárimadár

megszökött. Tavaszias

idő volt ma.

雲雀はと蛙はと歌の議論かな
hibari wa to kaeru wa to uta no giron kana

Dalművészetről

béka- és pacsirta-kórus

összeszólalkoztak.

栗飯ヤ病人ナガラ大食ヒ
kurimeshi ya byōnin nagara ōkurai

Gesztenyés rizs!

Noha rámtört a kórság,

étvágyam, mint a makk!

夕日負ふ六部背高き枯野かな
yūhi o fu rokubu seitaka karenō kana

Szerzetes-vándor

mögé bukik le a nap,

elfonnyadt mezőn.

赤蜻蛉筑波に雲もなかりけり
akatonbo tsukuba ni kumo mo nakarikeri

Rőt szitakötő

keresztülrepül Cukuba

felhőtlen egén.

春深く腐りし蜜柑好みけり
haru fukaku kusarishi mikan konomikeri

Tavaszbennük:

rothadó narancsok.

Mily édesek!

砂浜に足跡長き春日かな
sunahama ni ashiato nagaki haruhi kana

Kitavaszkodott –

lábnyomok sorjáznak

a parti fövényen.

ぬれ足で雀のありく廊下かな
nureashi de suzume no ariku rōka kana

Vizes lábbal

ugrál a verandán

végig egy veréb.

銭湯で下駄換へらるる夜寒かな
sentō de geta kaeraruru yosamu kana

Fagyos éjszaka –

getámban más ment haza

a közfürdőből.

手凍えて筆動かさず夜や更けぬらん
te kogoete fude ugokazu yo ya fugenuran

Átfagyott a kezem,

íróecsetem béna,

mindjárt éjfél.

庭十歩秋風吹かぬ隈もなし
niwa jippo aki kaze fukanu kuma mo nashi

Tíz lépés a kert,

de az őszi szél minden

zugát befújja.

蒲団干す下にいちごの花白し
futon hosu shita ni ichigo no hana shiroshi

Napon szellőző

derékaljam alatt számóca

fehér virága.

歌書俳書紛然として昼寝哉
kasho haisho funzen to shite hirune kana

Dél van. Tankakönyv,

haikukönyv kupacon

elbóbiskoltam.

鍬たてゝあたり人なき熱さ哉
kuwa tatete atari hito naki atsusa kana

Félretámasztott

kapa, sehol egy lélek.

Micsoda hőség!

薔薇をきるはさみの音や五月晴れ
bara o kiru hasami no oto ya satsukibare

Csattog az olló,

rózsát vágnak, tündöklő

májusi nap.

木の影や我影動く冬の月
ki no kage ya waga kage ugoku fuyu no tsuki

Fák árnyékából

kimozdul az én árnyam –

téli holdvilág.

冬ざれの小村を行けば犬吠ゆる
fuyuzare no komura wo yukeba inu hoyuru

Télen egyedül

vágok át a tanyán

fölmordul egy eb.

旭のさすや檐の氷柱の長短
hi no sasu ya noki no tsurara no naga mijika

Reggeli nap süt,

a jégcsap egyre nyúlik.

Hosszú vagy rövid?

夕焼や鰯の網に人ばかり
yūyake ya iwashi no ami ni hitodakari

Alkonyati ég –

a szardíniás hálónál

nagy a tülekedés.

稲妻や盥の底の忘れ水
inazuma ya tarai no soko no wasure mizu

Mosdótál alján

villámlik, valaki

vizet hagyott benne.

ひとり言ぬるき湯婆をかゝえけり
hitorigoto nuriki tampo o kakaekeri

Motyogok magamban,

a forróvizes palackot

langyosra ölelem.

凧や荒緒くひこむ菅の笠
kogarashi ya ara cho ku hi komu sugenokasa

Hideg szélroham -

sáskalap-kötőm le-

nyesi a nyakam.

炎天に菊を養ふあるじかな
enten ni kiku wo yashinau aruji kana

Tűző nap alatt

neveli fel a mester

krizantémjait.

月もあり黄菊白菊暮るゝ秋
tsuki mo ari kigiku shirogiku kururu aki

Fent van a hold,

fehér vagy sárga krizantém,

őszies este.

ガラス越しに冬の日あたる病間哉
garasu goshi ni fuyu no hi ataru byōma kana

Ajtóm üvegén

átragyog a téli nap,

betegszobámig.

幼子や青きを踏みし足の裏
osanago ya aoki o fumishi ashi no ura

A kislány talpa
bezöldült, meztéláb
sétált a fűvön.

我今年牡丹に病んで菊に起きし
ware kotoshi botan ni yande kiku ni okishi

Idén peóniákkal
estem ágynak, s krizantémokkal
lábadozom.

蔓草を引けばしたゝかに實の落る
tsuru kusa o hikeba shitataka ni mi no otsuru

Lerántok egy indát
és a fa gyümölcssei
mind lepotyognak.

どんぐりの竹椽走る嵐哉
donguri no take taruki hashiru arashi kana

Fergeteges szél –
vert makkok viharzanak
át a tornácon.

秋の蠅叩かれやすく成にけり
akinohae tataka re yasuku nari ni keru

Őszi légy,
minden légycsapóm
eltörött.

かへり見れば行きあひし人の霞みけり
kaerimireba yuki aishi hito no kasumi keru

Visszafordulok,
hadd lássam, kivel találkoztam
a ködben.

大寺に一人宿借る夜寒哉
ōdera ni hitori yadokaru yosamu kana

A kolostorban
egyedül szálllok meg –
hideg éjszaka.

霜枯や狂女に吠ゆる村の犬
shimo ko ya kyōjo ni hoe yuru mura no inu

**Harapós hideg –
kutyája megugatja
a bolond lányt.**

椎の木を伐り倒しけり秋の空
shiinoki o kiri tao shikeri aki no sora

**A tölgyfát
kidöntötték, kitágult
az őszi égbolt.**

野分の夜書読む心定まらず
nowaki no yo fumi yomu kokoro sadamarazu

**Viharzó éjjel,
könyvvel a kézben, szívem
hullámverése.**

馬下りて川の名問へば秋の風
uma orite kawa no na toeba aki no kaze

**Leszálok a lóról,
a folyó nevét kérdem:
őszi szél süvölt.**

草むらや名も知らぬ花の白き
kusa mura ya na mo shiranu hana no shiroki

**Kusza fűszálak
tövén ismeretlen virág
bomlik fehérén.**

やゝ寒み灯による虫もなかりけり
yaya samumi hi ni yoru mushi mo nakarikeri

**Hidegre fordult.
Nem rajzanak rovarok
a lámpa körül.**

灯ともせば灯に力なし秋の暮
hi tomoseba hi ni chikara nashi aki no kure

**Lámpást gyújtok,
világa oly erőtlen...
Őszi szürkület.**

鉈あげてきらんとすれば木の芽かな
nata agete kiran to sureba konome kana

**Fejszét lendíték,
döntöttem, bár rügyezik,
kivágom a fát.**

身の上や御鬮を引けば秋の風
mi no ue ya mi kuji o hikeba aki no kaze

**Jószoltattam és
kihúztam a szerencsém:
az őszi szelet.**

無爲にして海鼠一萬八千歳
mui nishite namako ichiman hassen sai

**Sok ezer évig
él a tengeri uborka.
Teszi a semmit!**

ふみつけた蟹の死骸や今朝の秋
fumitsuketa kani no shigai ya kesa no aki

**Eltaposott rák,
kimúlt. Fölkél mögüle
az őszi reggel.**

稲妻や森のすきまに水を見たり
inazuma ya mori no sukima ni mizu o mitari

**Tisztáson tócsát
csillant a fák közti
villámvillanás.**

涼しさや松這ひ上る雨の蟹
suzushisa ya matsu hainoboru ame no kani

**Milyen hűvös van!
Fenyő törzsét apró rák
mássza az esőben.**

人もなし子一人寝たる蚊帳の中
hito mo nashi ko hitori netaru kaya no naka

**Sehol senki,
de szúnyogháló alatt
kisbaba alszik.**

一枝は薬の瓶に梅の花
hitoeda wa kusuri no bin ni ume no hana

Szilvavirág ág
orvosságos fiolában –
gyógyító látvány.

薫風や千山の緑寺一つ
kunpū ya senzan no midori tera hitotsu

Könnyű fuvallat –
zöldellő ezer hegy közt
magányos templom.

飛んで来る余所の落葉や暮るゝ秋
tonde kuru yoso no ochiba ya kururu aki

Hulló levelek,
nem tudom, honnan jöttek.
Vége az ősznek.

長き夜を月取る猿の思案哉
nagaki yo wo tsuki toru saru no shian kana

Hosszú éjszakán
miről álmodik a majom:
elér a holdig.

おそろしや石垣崩す猫の恋
osoroshi ya ishigaki kuzusu neko no koi

Olyan rémisztő,
kőfal is belerendül:
macskák bagzanak.

燈せば雛に影あり一つづつ
hitomoseba hina ni kage ari hitotsu-zutsu

Lámpást ha gyújtok,
saját árnyékot adok
minden babának.

闇涼し川の向ふの笑ひ声
yami suzushi kawa no mukō no waraigoe

Hűs nyáréjszaka –
nevetés csilingel
a folyó túlpartján.

行く秋や手を引きあひし松二木
yukuaki ya te o hikiaishi matsu futaki

**Elhagyott az ősz –
egymás gallyát húzza-vonja
egy fenyőfapár.**

元日の人通りとはなりにけり
ganjitsu no hitodori towa narinikeri

**Újév napját
rettenetes csönd fogadja
utcahosszat.**

鳥鳴いて赤き木の実をこぼしけり
tori naite akaki konomi o koboshikeri

**Énekesmadár
hullajt egy piros bogyót
és dalra fakad.**

さゝ波に解けたる池の氷かな
sazanami ni toketaru ike no koori kana

**Vízcsobogástól
olvadozik már a jég
a halastavon.**

廢館に鷄遊ぶ芙蓉かな
haioku ni niwatori asobu fuyō kana

**Romos udvarház
elvadult mályvarózsák közt
csirke kapirgál.**

船と岸と話してゐる日永かな
funo to kishi to hanashi shiteiru hinaga kana

**Hosszú ez a nap,
a bárka el-elcseveg
a folyóparttal.**

門許り残る冬野の伽藍哉
mon bakari nokoru fuyuno no garan kana

**A kolostornak
pusztán kapuja áll még
a kopár mezőn.**

薔薇を画く花は易く葉は難かりき
bara wo kaku hana wa yasashiku ha wa kataki

Rózsa virágát

oly könnyű lefesteni –

levelét nehéz.

長き夜や障子の外をともし行く
nagaki yo ya shōji no soto otomoshi iku

Vánszorog az éj –

papírablakom előtt

elsurran egy árny.

朝顔や我筆先に花も咲け
asagao ya waga fudesaki ni hana mo sake

Hajnalkavirág,

mire lefestettelek,

el is hervadtál.

念仏や蚊にさされたる足の裏
nembutsu ya ka ni sasare taru ahi mo ura

miközben Buddha

nevét mormoltam, lábon

csípett egy szúnyog

桔梗活けてしばらく仮の書齋かな
kikyō ikete shibaraku kari no shosai kana

Vázába hogyan

rendezzek harangvirágot –

majd kitanulom.

二文投げて寺の椽借る涼み哉
nimon nagete tera no en karu suzumi kana

Hűsölgetek

a templom tornácán –

dobtam a perselybe.

蛇落つる高石がけの野分哉
hebi otsuru taka ishigake no nowaki kana

Fent a kőfalról

eltakarított egy kígyót –

ádáz szélvihar.

大風に近よる鳶もなかりけり
ōtako ni chikayoru tobi mo nakarikeri

**Nagy papírsárkány –
karvaly a közelébe
se merészkedik.**

南瓜より茄子むつかしき写生かな
kaboocha yori nasu muzukashiki shasei kana

**Padlizsánokat
felvázolni nehezebb,
mint sütőtököt.**

伸び切って夏至に逢ふたる葵かな
nobikitte geshi ni ohtaru aoi kana

**Mályvarózsa hajt
sietve, le ne kesse
a nyári napfordulót.**

山里や雪積む下の水の音
yamazato ya yuki tsumu no shita no mizu mo oto

**A hegyi falut
beeste a hó, leple alól
zajong a patak.**

君待つやまた木枯の雨になる
kimi matsu ya mata kogarashi no ame ni naru

**Várlak éjszaka,
megint jeges a szél, majd
elered az eső.**

あたたかな雨が降るなり枯葎
atataka na amegafuru nari kare mugura

**Langyos eső
csepereg csupasz
tövisekre.**

氷解けて古藻に動く小海老かな
hyōkai toke te komo ni ugoku koebi kana

**Öreg algák közt
az olvadt jegű tóban
garnéla matat.**

大砲のどろどろと鳴る木の芽かな
taihō no dorodoro to naru kinome kana

Ágyúdörej űz
morajgöreteget.
Rűgy fakad a fán.

蔦さがる岩の凹みや堂一つ
tsuta sagaru iwa no hekomi ya dō hitotsu

Borostyán fut le
kihajló sziklatetőről:
kész kis templom.

月も見えず大きな波の立つことよ
tsuki mo miezu ōkina nami no tatsu koto yo

Elbűvik a Hold,
s hatalmas hullámhegyek
támadnak fel.

半日の嵐に折るる葵かな
hannichi no arashi ni oruru aoi kana

Félnapi vihar –
a mályvavirág szárát
derékba törte.

人に似て月夜の案山子あわれなり
hito ni nite tsukiyo no kakashi aware nari

Holdvilágnál
megelevenednek a
madárijesztők.

墓原や墓低くして草茂る
hakabara ya haka hikuku shite kusa shigeru

Öreg temető.
Buján tenyész a burján
roskadt sírokon.

Érett a hurma

故郷や祭りも過ぎて柿の味
furusato ya matsuri mo sugite kaki no aji

Szülőfalum, ó!

Az ünnepeknek vége.

Érett a hurma.

柿くへば鐘が鳴るなり法隆寺
kaki kueba kane ga narunari Hōryūji

Hurmába harapok,

s felcsendül a harang

Hórjú-templomban.

三千の俳句を閲し柿二つ
sanzen no haiku o kemishi kaki futatsu

Háromezer haikut

néztem át az asztalon

két érett hurmán!

かぶりつく熟柿や髭を汚しけり
kaburitsuku jukushi ya hige o yogoshikeri

Szaftos hurmába

merülök – szakállamba

keni zamatát.

柿くふも今年ばかりと思ひけり
kaki kuu mo kotoshi bakari to omoikeri

Mintha az utolsó

lenne, én úgy szeretek

minden szem hurmát.

柿食いの俳句好みしと伝ふべし
kaki kui no haiku konomishi to tsutau beshi

Síromra elég:

„Datolyaszilva-faló

haikurajongó.”

Betegágy - havazás, 1896 tele

雪ふるよ障子の穴を見てあれば
yuki furu yo shōji no ana o mite areba

Esik a hó, nézd!

Fektemből kilátok az
ajtó hézagján.

いくたびも雪の深さを尋ねけり
ikutabi mo yuki no fukasa o tazunekeri

Repesve kérdem

újra és újra, milyen
magas kinn a hó.

雪の家に寝て居ると思ふばかりにて
yuki no ie ni nete iru to omou bakari nite

Ágyban, betegen,

behavazottan... Egyre
ez fekszi agyam.

障子明けよ上野の雪を一目見ん
shōji akeyo Ueno no yuki o hitome min

Húzd el az ajtót!

Hadd vessek Ueno havára
csak egy pillantást.

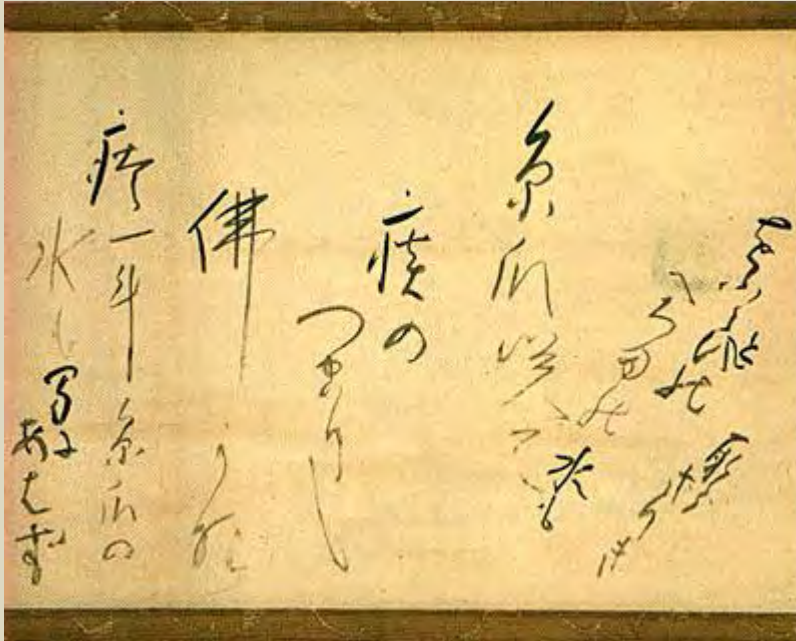

A betegen fekvő Shiki lerajzolja magát

Shiki önarcképe, 1900

Búcsúversek

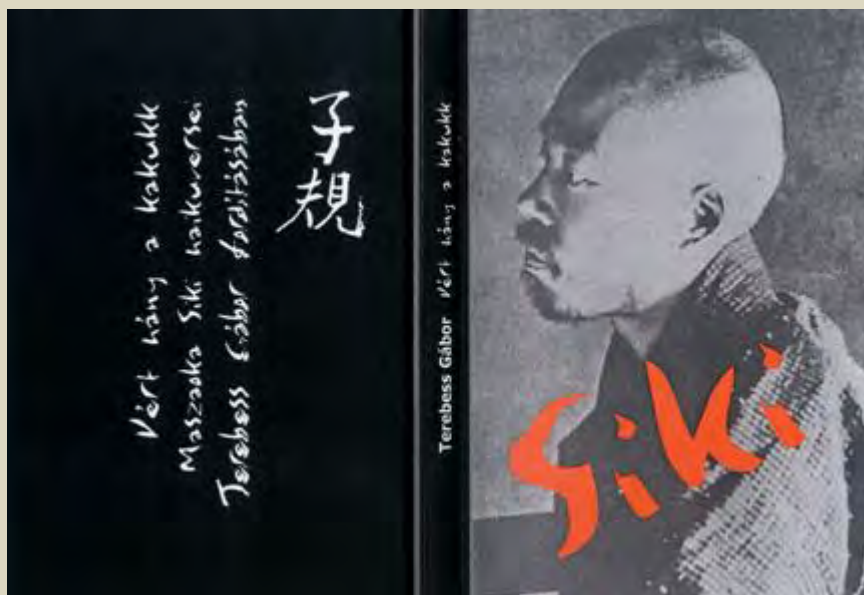
Három utolsó haikujának kézírata, 13-14 órával halála előtt, amely éjjel 1 órakor, 1902. szeptember 19-én következett be, vetett papírra (a szivacstök levét köhögés ellen itta, leghatásosabbnak a holdtöltekor szedett tök levét tartották):

糸瓜咲て痰のつまりし佛かな
hechima saite tan no tsumarishi hotoke kana
elvirult a tök
turhába fulladt Buddha
szökik a lelkem

痰一斗糸瓜の水も間にあはず
tan itto hechima no mizu mo ma ni awazu
tele a tüdőm
torkom már szivacstök-lé
sem szakítja fel

をととひのへちまの水も取らざりき
ototoi no hechima no mizu mo torazariki
szivacstök levét
éjjel tegnapelőtt
se gyűjtöttük be

Terebess Gábor korábbi Siki fordításai nyomtatásban:

Vért hány a kakukk

Maszaoka Siki haikuersei Terebess Gábor fordításában

Erdős György előszavával

artOrient Kiadó, Budapest, 2005

104 oldal, kötve

<https://terebess.hu/konyvkiadas/pdf/shiki.pdf>

(A kötet 163 haikujából 78 megjelent az *Új Forrás*, 33. évfolyamában is, 2001. 4. szám, 98-105. oldal)